

TORONTÁI

ELŐFIZETESI ARAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Hegyedévre	30 dinár
Egy hóra	10 dinár

Egyes szám ára fél dinár

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENÓ

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL

Obilježeva (Zápolya) utca 1. Telefonszám 21

MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFŐ ÉS ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL

Vcliki Beeskerek, 1921.

L. évfolyam, 285. szám.

Szerda, november 30.

A diplomácia

hangja eleddig sima és hajlékony volt, a régi mondás szerint arra jó, hogy a diplomata vele valódi gondolatait eltakarja. A washingtoni konferencián, amelyet minden ok nélküli leszerelési konferenciának neveznek, a francia miniszterelnök váratlanul változtatott az évszázados taktikán, ugylátszik otthon felejtette eddig nélkülözhetetlen szordinóját és véletlenül olyat talált mondani Chanzer olasz megbízott urnak, nemkülönben az angol kiküldöttnek, ami a diplomáciai jól bevált recepttel, sőt minden simasági és udvariassági következménnyel a legélesebb ellentétben áll. Az eset példa nélküli: Briand ezuttal az uraknak megmondta a véleményét. A saját véleményét.

A dolog úgy áll, hogy a washingtoni leszerelési konferencia komolyságában eddig se hitt egyetlen teremtet lélek sem. Leszerelés szárazon és vizen, világ-béke, általános összeölelkezés, — ugyan kérem, ki hinne manapság ezekben az áhitatos lelkeknek szánt frázisokban? De eddig legalább lendületes szónoklatok formájában hintettek port a világ szemébe, eddig a haruspex legalább jó színésznek tudott megmaradni a többi haruspex illusztris társaságában, eddig legalább a hallgatóság számára élvezetes szellemi sport kínálkozott abban, hogy megfejtse azt a problémát, amely egy tiszta és világos szónoklat mögött mint rejtett lényeg bujkált. Ezuttal készen, sőt kézzelfoghatóan, magát a problémát kaptuk meg a francia miniszterelnöktől, ezuttal nem az államok közti „zavartalan harmóniáról”, a minden kérdésben való „teljes és tökéletes egyetértésről” volt szó. Briand elment a leszerelési konferenciára, ott kijelentette, hogy ő bizony nem szerel le, közben az olasz hadseregről egészen tlesújtó kritikát mondott, a szövct kezett Angliát a képzelhető, sőt képzelhetetlenül maró gunnyal illette, azután, mint aki jól végezte dolgát, hazautazott. Aprés nous le déligue!

A washingtoni konferencia pedig eme épületes jelenet után most már biztosan is lemondhat arról a reményről, hogy ezen a szerencsétlen földgolyóbison valamikor még segíteni lehessen. Ludendorff, a németek eme eleven kardja, azt írja memoárjaiban, hogy a háboru örökké az emberiség legnemesebb testi és

szellemi tornája marad és hogy háboru nélkül a világ menthetetlenül az erkölcsi sülyedés lejtőjére jutna. Rettenetes szavak, amelyeknek igazságában egy pillanatig sem szabad hinni. De aki a pesszimizmus minden gyötrelmes komorságával tekint a jövődő felé, az alighanem igaz jónak fog bizonyulni, mert a békének csak áhitatos és ájtatoskodó papjai vannak, míg a háborunak egyre növekvő, felkészült és tette kész hadserege él, amely a béke szent szózatával az ajkán, kezét állandóan a kard markolatán nyugtatja. Látjátok feleim: a washingtoni háborut hirdető konferenciát is leszerelési konferenciának hívják.

Harding elnök, aki a diplomácia egyetemén francia kollégájá-

nál egy fokkal magasabb grádust ért el, ezután — misem természetesebb — annak a reményének ad kifejezést, hogy a jelenlegi konferenciát további időszaki erktezetek fogják követni. Ez az! Ez az a hang, amely bájosan és könnyedén csuszik le az ajakról, ez az igazi államférfiúi beszéd, amely a történések logikájával nem törődve, egyedül csak beszéd akar lenni, szó, szónoklat, vagy amit akarsz, éppen csak meggyőződés nem. A béke színjátékát derűs színekben tobzódó kuliszszákkal tovább is játszani fogják, amíg az Élet vánszorgó lépéseiben balad tovább vérrel jelzett útján. A szindarab folyását lehet tapssal kísérni, az Élet halálosan komoly játékát csak könnyel és sóhajjal. (b. l.)

A szkupstina összehívása.

December elsejére hívják össze a képviselőházat

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, no. 28.

Dr. Ribar hazelnök Pasity Nikola miniszterelnökkel és Davidovity Ljubával egyetértve, folyó évi december hó elsejére, d. u. 1 órára hívta össze a legközelebbi szkupstina ülését.

A hazelnök táviratilag hívta meg

a képviselőket ezen ülésre, amelyen a parlament meg fogja állapítani a következő ülés napirendjét.

Valószínű, hogy dr. Ribar ez alkalommal alkalmi beszédet is fog mondani ezen napnak, az állami egyesülés évfordulójának jelentőségéről.

Rendelet készül a külföldi kifizetésekről.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, nov. 28.

A „Pravda” írja, hogy az igazságügyminiszter egy javaslatot fogadott el, amely szerint a külföldi kifizetések elhalaszthatók legyenek két évre. Még pedig azon feltétel mellett, hogy minden adósság di-

nárral fedezendő, külön megállapított kurzus szerint.

Ezzen fedezet alapjául szolgálna egy angol font 150 dinár értékben. A többi valutának a dinárral szembeni viszonyát azután majd ennek alapján állapítanak meg.

TÖZSDE

November 28.

Beograd. (Zárlat.) Valuták: Frank 505, Dollár 75, Lei 51.
Devizák: London 295, Páris 510, Newyork 73-725, Milano 300, Prága 77-25, Berlin 25, Wien 1-06, Szófia 46-50.

Budapest. (Zárlat.) Napoleon 2840, Font 3420, Dollár 825, Frank 5600, Lengyel marka 24, Márka 318, Lira 24-50, Osztrák korona 12 és fél, Rubel 53, Lei 600, Szokol 900, Dinár 1100.

Zürich. (Nyitós.) Berlin 128 és fél, Budapest 57 és fél, Milano 2140, Newyork 526, Prága 570, Varsó 15, Wien 16, bélyegzett 11, Zagreb 170.

Felváltják a határőrző Wrangel katonákat.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 28.

A belügyminiszter a hadügyminiszterrel egyetértően elhatározta, hogy a határszolgálatra eddig alkalmazott Wrangel-féle orosz katonákat, mint megbízhatatlanokat, felváltja a szerb katonasággal és csendőrséggel.

Az olaszok autonóm iskolát követelnek Splitben.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 28.

Lázity Vojisláv, a földművespárt elnöke, ma meglátogatta Pribicevity közoktatásügyi miniszterhelyettesét és két felterjesztést adott át neki. A felterjesztések egyikében a földművespárt felhívja figyelmét a miniszternek, hogy különös tekintettel legyen az olaszok ama követelésére, hogy Splitben autonóm olasz iskolák nyíljanak.

A csendőrlétszám emelése Beogradban.

Beograd, nov. 28.

Lazarevity Manojlo, Beograd város polgármestere, tegnap délután konferenciát tartott a városházán, amelyen a belügyminisztérium részéről is jelentek meg kiküldöttek. Ezen konferencián elhatározták, hogy felemelik a mai csendőrlétszámot és hogy a csendőrök kiképzésére szakiskolát nyitnak.

Még mindig tart a török-görög háboru.

Athén, nov. 28.

A török hadsereg több magasrangú tisztje átpártolt Kemal pasához. Görög hivatalos jelentés szerint a dorilei harcokban a török ellenséges osztagokat szétszorták.

Általános szedősztrájk Olaszországban.

Firenze, nov. 28.

A triesti zavargások alkalmáa két betűszedőt megöltek a fascisták. Ezért most tiltakozásul a szedők egész Olaszországban megkezdtek a sztrájkot.

A magyar kormányválság

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, nov. 28.

Bethlen miniszterelnök a pártokban szombaton elmondott nagyszabású programbeszéde került most a politikai élet előterébe. Általános az a vélemény, hogy a miniszterelnök programja több oldalról alapos revízióra szorul. Ezt maga Bethlen is elismerte. A miniszterelnök vasárnap délután megjelent a kisgazdapártban s a kiküldött bizottsággal tárgyalva, revízió alá vette szombaton elmondott programját. A kisgazdapárt kívánságait több pontban honorálta s ennek ellenében a párt hajlandónak nyilatkozott a másik két egyesülő párttal megindítani a tárgyalásokat.

Németországot és Oroszországot is meghívják a washingtoni konferenciára

Prága, nov. 28.

A Matin szerint Hardingnak az a szándéka, hogy még a washingtoni konferencia ülésének elnapolása előtt meghívja Németországot és Oroszországot az értekezleten való részvételre. Az értekezleten képviselt hatalmak kívánatosnak tartják, hogy Németország és Oroszország elfogadják az eddig hozott határozatokat.

Róma, nov. 28.

A lapok élesen támadják Briand miniszterelnököt az olasz hadseregére vonatkozó nyilatkozatáért. Turinon kívül Milanóban, Genuában, Florencia és Nápolyban is tüntetések voltak.

Washington, nov. 28.

A konferencia vezető köreiben számolnak azzal a lehetőséggel, hogy a keletázsiai bizottságban minden pillanatban kitörhet a robbanás. A konfliktus elkerülhetetlennek látszik.

Berlin, nov. 28.

Washingtonban a konferencián rendkívül feszültté vált a helyzet, mert Franciaország olyan követelésekkel lép fel a flotta kérdésében, amelyek az amerikaiak körében nemcsak csalódást, de megütközést is keltettek.

Washington, nov. 28.

Viviani helyesítőleg nyilatkozott Hardingnak arról a tervéről, hogy a világproblémák szabályozására időnkint újabb nemzetközi értekezlet üljön össze.

Róma, nov. 28.

Della Toretta külügyminiszter a törvényhozás mindkét házában felolvasta az olasz kiküldött táviratát, melyben erősen cáfolja a Briand miniszterelnöknek tulajdonított nyilatkozatot. Bonomi miniszterelnök kijelentette, hogy reméli, hogy ezeketán fátyolt vetnek a sajnálatos és megrovást érdemlő incidensekre, amelyek mentsége hazaszeregetből és a hadsereg bálványozásából fakadt. A szenátusban a külügyminiszter a történekmért sajnálkozását fejezte ki.

Megoldás előtt a politikai válság

A radikális- és demokrata-párt közeledése. Ujból tárgyalnak a politikai béke feltételeiről.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, nov. 28.

A tegnapi számában közölte a „Torontál”, hogy a pár nap óta válságosnak látszó politikai helyzet újból tisztázódni kezdett, a tegnapi nap óta pedig mondható, hogy a pártok koalíciója ismét szilárd talajra fekteti a politikai megállapodásait és a kormány jövő nagy feladatait.

Sztanojevity Acó, a radikális klub elnöke, valamint Davidovity Ljuba a demokrata-klub elnöke tegnap több ízben találkoztak, hogy előzetesen megbeszéljék a tárgyalások folytatásához szükséges módokat. Azonkívül külön-külön is tettek látogatást Pasitynál, hogy az ő véleményét is kikérjék a rekonstruált kormány parlamenti programjáról.

Pasity azt az óhaját fejezte ki, hogy a klubok most már fejezzék be a vitájukat, hogy így a koalíciós kormány minél előbb megkezdhesse működését.

Tegnap este Davidovity a radikális klubban újból találkozott Sztanojevityval és megkezdte a feltevélekről szóló tárgyalásokat, amelyek mellett a demokraták hajlandók volnának a kormányban együtt működni a radikálisokkal.

Ahogy a demokrata körökből megtudható volt, Davidovity első sorban teljes lojalitást kért a radi-

kálisok részéről, majd azt, hogy a nemzetgyűlés kezdje meg melőbb az előterjesztett törvényjavaslatok megtárgyalását és pedig a következő sorrendben:

Állami budget. A számvevőszéki, államtanácsai, munkásbiztosítási, állami tisztviselői, az állam kerületi leosztásáról valamint az önkormányzatokról szóló törvényjavaslatokat.

Továbbá azt is kívánta Davidovity, hogy a többi törvény egységesítése az egész ország területére melőbb keresztülvendő legyen.

A demokraták a választói törvényt kívánják legutoljára tárgyalni, amidőn már az összes törvényhozói munkálatok elkészültek. Azonban a demokraták ráállának a választói törvénynek elsősorban megtárgyalására is, de csak oly esetben és bizonyos biztosítékok mellett, ha a jövő képviselőválasztásokat ugyanezen koalíciós kormány vinné keresztül.

Sztanojevity alapján egyetértett Davidovity javaslatával és erről azonnal értesítette Pasityt is.

A kormányban történő személyváltozások kérdésében az érdekelt pártok még nem hoztak érdemi határozatokat, azonban a demokrata-klub holnap már tárgyalni fogja ezt a kérdést.

Államellenes propaganda miatt kiutasított gráci egyetemi tanár.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, nov. 28.

Dr. Alman gráci egyetemi tanárt, aki Velika Kikindán már több hete tartózkodott, a rend-

őrség tegnap kiutasította, mert az ottani németiség körében propagandát fejtett ki az SHS állam ellen.

A Népszövetség válasza a magyar kormány jegyzékére.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, nov. 28.

A magyar kormány a népszövetséghez intézett tiltakozó jegyzékére a következő választ küldte a népszövetség főtájkára:

Az Önök jegyzékének szövegét közöltem a népszövetség tanácsával s a mostani jegyzéket az ő utasításukra szerkesztettem meg. A népszövetségi egyezmény tizenegyedik cikkelye, melyre a magyar kormány hivatkozik, azt tartalmazza, hogy háboru vagy háboruval való fenyegetés esetében, akár közvetlenül érinti a népszövetség egyik tagját, akár nem, a főtájkár a népszövetség egyik tagjának kérésére összehívja a népszövetség tanácsát. Az Önöket

érdeklő esetben a népszövetség egyik tagja sem tartotta kötelességének, hogy ilyen kérdéssel forduljon a főtájkárhoz. Ami az egyezmény tizenhetedik cikkelyét illeti, amelyre a magyar kormány jegyzéke szintén hivatkozik, ennek a cikkelynek alkalmazása feltételezi vagy a népszövetség egyik tagjának kezdeményezését, vagy azon államok egyikének a népszövetséghez intézett felhívását, amelyek között ellentét támadt.

A népszövetség mellett működő magyar titkárság körében különösen találják, hogy a magyar kormány jegyzékére a főtájkár, vagyis hivatalnok válaszol, holott a népszövetség tanácsának kellett volna válaszolni. Eppen ezért a választ jegyzéket csak ideiglenes jellegűnek tekintik.

HIREK

Mgszűntetik a hajózást a Bégán. A beállott hideg időjárásra való tekintettel értesíti az érdekelteket a folyamhajózási hivatal, hogy a hideg időjárás állandósulása esetén a Béga-esatornán lévő összes duzzasztóműveket lebocsátják és a hajózást megszüntetik. Figyelmeztetik az érdekelteket, hogy ezen esethez szükséges számoljanak és az uszóművekkel eszerint rendelkezzenek. A duzzasztóművek esetleges lebocsátását a „Hidrotehieski Odeljak” idejekorán közbírré fogja tenni.

Borsodi Lajos könyve. Borsodi Lajos, a kitünő író, karácsonyra egy értékes irodalmi munkával lepi meg a könyvkedvelő közönséget. Összegyűjtötte sok színes írását, apróságát, művészi tollal megírt dolgait, kötetbe foglalta össze. A nyolctíz éves terjedelemben megjelenő, gyönyörű kiállítású, színes nyomasú fedőlappal megjelenő könyv példányainak legnagyobb része már elővételben elkelt. A könyv ára husz dinár. Előfizetni lehet a „Torontál” kiadóhivatalában is.

A vasárnapi teadélután a teljes siker jegyében folyt le. A nagyszámú közönség egész betöltötte a Kaszinó-vendéglő termét, ahol a teát szervizolták. A rendezőség felkérésére Deák Kornél, a temesvári színház volt kitünő komikus, aki jelenleg Beeskereken tartózkodik és a Paris-orfeumban játszik, kedves kabarét rögtönzött. Deák egy saját szerzeményű humoreszkjét, a Színészvizsgát adta elő, amelyben egy személyben a felvételi vizsga elnökét és az összes jelentkezőket alakította. Deák gazdag repertoárának, ezzel a kis számával is csak megerősítette a kiváló tehetségéről szóló híreket, amelyek idejöttének mintegy előhírnökei voltak. A Színészvizsgá-ban pedig bizonyoságot tett, hogy vérbeli színész áll a közönséggel szemben, aki épp oly gondossággal játsza az apró jeleneteket, mint azelőtt a nagy, parádés vigjáték szerepeket. A teadélutánon egyébként Rada Sanyi zenekara hangversenyezett.

Elhalasztották a Katince-pusztai gyilkosság főtárgyalását. 1919. év tavaszán nagy szenációja volt Beeskereknek. A város határában, az ugynevezett Katince-pusztán néhány száz ember szemeláttára megölték egy beeskereki mezőort. A gyilkosság elkövetésével vádolt Mirty Dusan, Mirty Nikola, Radanov Pera, Dungserszki Joca és Hijja Pera statáriális bíróság elé került, mely azonban hosszas tárgyalás után rendes bíróság elé utalta a komplikált és szövevényes bünyűgyet. A beeskereki királyi törvényszék november 28-ikára tüzte ki a büntető tárgyalást, időközben azonban elhalasztotta a főtárgyalás napját január 16-ikára.

Kiskoru prefektus. Temesvárról jelentik, hogy a román király Máramarosvármegye prefektusává (főispánjává) a huszonkét éves Ferigán R. bölesészettanhallgatót nevezte ki.

„VOGTA” Rt.
VEGIKI BEESKEREK. Telefon 137.

A Kremenezky izzólámpa és villamos-
sági Rt. bányai kizárólagos képviselője.

INTE
AZ OR

Ekszereket, karácsonyi és órákat, varrógépeket újévi ajándéknak

legolcsóbban lehet beszerezni

2111

GRÜNFELD ÁRMIN

órák, ékszerész- és varrógépezetben Vel. Beeskerek (a nagyhid mellett). Olcsó árak! Nagy választék!

Befejezik a nemszlávok jelentkezését. Az 1870-1902. évben született nemszláv hadkötelesek jelentkezését ma, kedden befejezik. Azok tehát, akik még a többszöri felszólítás dacára sem jelentkeztek, legfeljebb ma délután két óráig tehetnek nyilatkozatot, mert holnap már senkitől el nem fogadják azt, még abban az esetben sem, ha mulasztását indokolni tudja.

Ítélet-kihirdetés a törvényszéken. Szucsu Tóma toráki földművest, a beeskereki törvényszék már régebben három havi fogságra ítélte, súlyos testisértés vétsége miatt. Szucsu az ítélet ellen fellebbezett, enyhítési kérelmére most érkezett meg a novisadi tábla döntése, mely az elsőfoku büntetést helybenhagyja. Szombat délelőtt hirdette ki a beeskereki törvényszék Szucsu Tóma előtt a tábla ítéletét. Szucsu a tábla ítéletébe sem nyugodott bele, hanem semmisségi panaszt jelentett be.

A beeskereki francia-jugoszláv klub francia tanfolyamot létesít, még pedig olyképp, hogy az egyesület tagjai tandíjat nem fizetnek. Két párhuzamos tanfolyam lesz, az egyik szerb, a másik német előadási nyelven. Az egyesületbe belépni szándékozók jelentkezhetnek naponként a klub helyiségében, este 6-7 óráig. Tagsági díj évi harminc dinár és az egyszersmindenkorra fizetendő tíz dinár beiratási díj. Aki tehát a klubba tagként belép, az egyúttal jogosult ingyen részt venni a tanfolyamon. A szerb olvasókör (szerb egyházközség palotájában) vezetője szívességből átengedett a francia-jugoszláv klubnak egy helyiséget olvasóteremnek, ahol a francia lapok is tagok rendelkezésére állnak. Mindazok, akik a tanfolyamon részt venni óhajtának, felkéretnek, hogy dec. 2-án este hat órakor a klub helyiségében a továbbiak megbeszélése céljából megjelenni szíveskedjenek.

Hangverseny. A Veliki Beeskereki Négyeslet tanácsa december 4-én a Kaszinóban jótékony célú hangversenyt rendez a 14 éven aluli orosz gyermekek és szegénysorsú nők javára. Szerepelni fognak a beogradi opera egy énekesnője és egy táncosnője is.

Árdrágítás tojással. Erszki Marinka beeskereki kofa a tojás darabját a maximális két koronás ár helyett nyolc koronáért árusította. Az ármegeállító bíróság ezért elítélte két napi elzárásra és két száz dinár pénzbírságra. Ugyan- csak szombat délután tárgyalták Nikin Jelena tojásdrágítási ügyét. Nikin árdrágításért száz dinár pénzbírsággal és egy napi elzárással sújtották.

Újabb két áldozatot szedett a vörhenyjárvány. A vörhenyjárvány, bár az utóbbi időben számbelileg enyhül, lényegében mégis mind feljebbterjedőbbé válik. Ugyanis alig

Radics ismét megszólalt

Az alkotmányt és a horvát kérdést csak a szerbek és horvátok szabad megegyezésével véli megoldhatónak.

— A „Torontai” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, nov. 28.

Zagrebból jelentik, hogy Radics Sztevan, a horvát köztársasági paraszt-párt vezére, a zagrebi „Dnevnik”-nek kijelentette, hogy pártja az új választásig nem jön Beogradba.

Az alkotmány kérdésén kívül fennáll a horvát nép és a horvát állam kérdése is — mondotta Radics. Az alkotmányt és a horvát problémát a szerbek és horvátok közötti szabad egyezmény alapján kell megoldani.

Németország moratóriumot kapott a jóvátételi bizottságtól.

A jóvátételi bizottság németországi tárgyalásai fiaskóval végződtek.

— A „Torontai” tudósítójának távirata. —

Paris, nov. 28.

Az „Eclair” tegnapi száma írja: A jóvátételi bizottság visszaért Párisba Megállapítható, hogy a bizottság németországi értekezései indult tárgyalásai fiaskóval végződtek.

A bizottság tagjai különben egymás között is veszekedtek és csak

nem komoly konfliktus támadt közöttük. Így nem csoda, ha nem értek el semmit a németeknél akiknek végre is, kénytelenek voltak a jövő évre hosszabb moratóriumot adni.

mulik el nap, hogy haláleset nem fordulna elő, sőt most már nemesak a kiskorú gyermekek, hanem az idősebbek között is pusztít. Ezideig hét áldozatot szedett a vörhenyjárvány, tegnap azonban újabb két halál-áldozattal szaporodott ez a szám. Tegnap jelentették a főorvosi hivatalnak, hogy Pánity Veronka tizenhat éves leány és Berberszki Nikola nyolc éves kisfiú vörhenyben meghalt. Jelenleg tizenhét vörheny- és tizenkét tifuszbeteg van Beeskereken.

Bűnügyi tárgyalások. A beeskereki törvényszék büntető tanácsa november 30-ikán szerdán délelőtt 9 órai kezdettel Rackov Iván és társai, Sivaeski Szretya, Pajity Dobrivoj és Milesz János ügyében tart fő-tárgyalást.

Versenyárgyalás áruszállításra. Az államvasutak igazgatósága 24959—VIII. 1921. sz. a. Subotica, Novisad, Zsombolja, Veliki Beeskerek Begej és Sombor állomásokra érkező áruknak a lakásra és viszont szállítására versenyárgyalást hirdet. (Utánvételes és 1000 kilogrammot meghaladó szállítmány kivételével.) Ajánlatok 2 dináros bélyeggel és fenti számra hivatkozással decem. 15-ikének déli 12 órájáig az igazgatóság I. osztályához intézendők. Az igazgatósági pöntárnál 100 dinár bánatpénz fizetendő. Bővebbet a VIII. osztályban.

Átutalások és csek-kiírások az összes kül- és belföldi piacokra, nevezetesen Bécs, Prága, Budapest és Berlinre legújtanysabban eszközölhetők — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Nagybeeskereki Takarékpénztárnál (Korona-szálló épület I. emelet. Telefonszám 16.) Ugyanott a fennálló devizarendeletek értelmében árukivitelre vonatkozó valutabiztosítások is nyújthatnak.

Készen vannak a Lustig-féle oszjeki naptárak. Minden nyelven és minden alakban rendkívüli nagy választék. Ugyanitt a legkeresettebb és legnépszerűbb német népnaptár a „Der Winter Bote” is nagyban kapható. Képes árjegyzék bérmentve.

Közgazdaság

Behozatali tilalmat rendeltek el a szivarkapapírra. Beogradból jelentik: A kormány behozatali tilalmat rendelt el a szivarkapapírra azzal a korlátozással, hogy azok a mennyiségek, amelyeket még november 15-ike előtt kötöttek le a külföldön, még behozhatók az ország területére. Ebben az esetben természetesen le kell fizetni az egyedárusági díjat. Az állami egyedáruságok igazgatósága a belföldi gyárak által akarja a szükségletet biztosítani.

Az osztrák Hegedüs csődöt mondott,

Wien, nov. 28.

Az új osztrák pénzügyminiszter takarékosági programja megbukott. Kiderült, hogy a tisztviselői létszám csökkentése és az állami élelmiszerpótlék megvonása a szociáldemokrata-párt ellenkezése miatt lehetetlen.

Ki akarják kiáltani a rajnai köztársaságot.

Berlin, nov. 28.

A Berliner Tageblatt beszámol a rajnai köztársasági mozgalomról, melynek hívei francia sürgetésre Athénban elhatározták, hogy a jövő esztendőben kikiáltják a rajnai köztársaságot. Az egyes ipari körökön kívül, amelyek a várható nagy adóterhek alól akarnak menekülni, a tervnek nincsen említésre méltó számban híve az országban.

Ausztria és Csehország közeledése egymáshoz.

Wien, nov. 28.

Hainisch, az osztrák köztársaság elnöke, Masaryk cseh köztársasági elnökkel december első felében, valószínűleg tizenegyedikén a lauszi kastélyban fog találkozni. A terv szerint ezt megelőző Schoeber kancellár és Benes miniszterelnök öszejezővetele.

Sport

Vasárnapi budapesti eredmények. A vasárnapi mérkőzések meghozták az utolsó évek egyik legnagyobb szenzációját, kikapott az MTK a VAC-tól, attól a csapatától, mely csak az idén került be az első osztályba. Ugy látszik, rossz idő jár az őszi forduló vége felé a bajnokság csapatokra. Multkor a Rapid, majd a második helyezett Slavia, most az MTK. — Szembeszökő a MAC előretörése, fényes multjához híven, ma már a negyedik helyre küzdött fel magát.

Részletes eredmények: VAC—MTK = 1:0 (0:0). — III. ker. TUE = 2:0 (2:0). — MAC—Törekvés = 1:0. — UTE—TTC = 3:0 (1:0). — VASAS—BTC = 0:0. — FTC—VII. ker. Eredményt nem ismerünk.

II. osztály. A második osztály szintén meglepetést hozott, amennyiben a lista végén álló BSE eldöntetlenre bírt végezni a vezető Zuglóval.

Részletes eredmények: BAK—ETSE = 3:0 (1:0). — BSE—Zugló = 0:0. — RTK—„33” FC = 3:2 ((1:2). — UTSE—BEAC = 1:0 (0:0).

INTERNATIONAL BIOSKOP

AZ ORIENT-SZALLOBAN.

Kedd, november 29-én 6 és 8 órakor.

A jelenkor legnagyobb filmje!

Cezarina

(vagy a világ urnöje).

II-ik rész. Guards Maud élettörténete. Dráma 6 felvonásban. Főszerepben Mya May és Henry Szardza és esztendő CEZARINA III. rész.

Rendes helyárak mellett.

MAFC—ÉKSZERÉSZ = 2:0 (1:0).
OTE—KAOE = 3:2 (1:1). —
URAK—EFC = (0:0).

A budapesti I. és II. osztályu bajnokság állása nov. 28-ikán a következők:

I. osztály: 1. MTK 17 p. 33 7 goal. 2. FTC 12 p. 16 7 goal. 3. UTE 11 p. 19 11 goal. 4. MAC 9 p. 7 5 goal. 5. BTC 9 p. 10 8 goal. 6. KAC 9 p. 10 8 goal. 7. VII. KSC 9 p. 6 10 goal. 8. Törekvés 9 p. 9 17 goal. 9. VAC 8 p. 8 12 goal. 10. III. ker. 8 p. 10 17 goal. 11. Vasas 5 p. 6 17 goal. TTC 3 p. 6 19 goal.

II. osztály: 1. MAFC 17 p. 24 11 goal. 2. BAK 17 p. 21 9 goal. 3. Zugló 16 p. 15 3 goal. 4. RTK 16 p. 13 10 goal. 5. UTSE 13 p. 18 9 goal. 6. „33” FC 13 p. 17 15 goal. 7. OTE 11 p. 15 14 goal. 8. NSC 11 p. 13 14 goal. 9. KAOE 10 p. 15 14 goal. 10. URAK 9 p. 13 15 goal. 11. Ekszerész 8 p. 10 15 goal. 12. ETSE 7 p. 13 22 goal. 13. BEAC 6 p. 16 13 goal. 14. ETC. 6 p. 12 19 goal. 15. BSE 2 p. 6 35 goal.

Száz milliót keresett fogsága alatt a tőzsdén.

A „Torontál” tudósítójának távirata Budapest, nov. 28.

Minden részletében tipikusan pesti történet esztanóját adta ma egy vizsgálóbírói végzés. Pick Marcellt, a Magyar Merkur Bank vezérigazgatóját kilenc hónapos raboskodás után, anélkül, hogy még hátralévő büntetését kitöltötte volna, szabadon bocsátották. Pick Marcell szabadulásának és szerencséjének előzményei a következők:

Ezelőtt körülbelül kilenc hónappal a rendőrség letartóztatta Pick Marcellt, a Magyar Merkur Bank R-T. vezérigazgatóját, azért, mert a bank üzletfeleinek körülbelül negyvenmillió értéket képviselő idegen valutájáról nem tudott számot adni. Pick a rendőrségen tett vallomásaiban többször hangoztatta, hogy annakidején elkobozták a külfönc által Wienbe szánt tízezer dollárt, huszonezer márkát és százezer szokott kitévő pénzküldeményét. Az elkobzott valutákat felküldték a pénzügyminisztériumba, ellene pedig valutaempészség miatt feljelentést tettek a rendőrségen.

Mikor a nagy összeomlás, a fizetésképtelenség kiderült. Pick mindent elkövetett, hogy a károsultakkal valamiképpen egyezséget köthessen. Ennek azután az lett a következménye, hogy a károsultak bizottságot választottak, mely a Pénzügyintézetivel központtal egyetemben átvizsgálta a bank könyveit. Ennél az ellenőrző eljárásnál mindannyiszor Pick is megjelent a fogházor kíséretében.

A könyvek átvizsgálása után a bizottság lépéseket tett, hogy az idegen valutákat visszaszerezze a pénzügyminisztériumtól. A valutákat azonban csak ezelőtt mintegy négy héttel tudták visszakapni és Pick Marcellt, mint aki mindenért vállalta a felelősséget, megbízták a nagy értékekkel való rendelkezéssel.

Pick fogsága idején is élénk figyelemmel kísérte a tőzsdé minden megmozgását. Spekulált. Mikor a dollárok az első hosszarámlat idején elérték a nyolcszáz-as kurzust, a hitelezők szinte megrohanták Picket, hogy dobja valutáit piacra.

Pick azonban nem engedett. Állhatatosan kitartott terve mellett és várt, míg a dollár drágább lesz. Végre elérkezett ennek is az ideje.

A múlt héten a hosszmozgalmak a valutákban tetőfokát érte el. Szinte hisztérikusan nagy árak voltak a tőzsdén.

A dollárért már 1250 koronát is fizettek és ekkor adatta el Pick dollárjait, valamint a többi idegen valutát. Az üzlet nagyszerűen sikerült. Pick Marcell nem kevesebb, mint százmilliót keresett az idegen pénzekben.

Időközben még az is kiderült, hogy a bank könyveiben eddig kétesnek minősített követelések is mind jókká váltak és ez is jelentett néhány milliót. Így tehát a hitelezők kára már is megtérült, volt rá bőséges fedezet.

Míg a Pénzügyintézeti Központ Pick károsultjainak csak 50 százalékos kártalanítást helyezett kilátásba, addig Pick továbbra is megmaradt a 100 százalékos kielégítés mellett és hitelezőivel hetvenmillió osztrák koronában egyezett meg, de nemcsak a hitelezők kára térült meg, teljes egészében, hanem az óriás tőzsdenyereséggel még Pick Marcell bankjának, a Magyar Merkur Banknak további fennállása is biztosított.

Ilyen körülmények között Kovács Miklós vizsgálóbíró elrendelte Pick Marcell azonnali szabadonbocsátását. A végzésben a vizsgálóbíró hangsúlyozta, hogy Pick Marcell letartóztatása előtt is, valamint letartóztatása alatt is mindent elkövetett, hogy hitelezőit kártalanítsa. Ez sikerült is. A hitelezők megállapított kára 9,612,668 magyar korona, 6,544,910 osztrák korona, azonkívül száz Napoleon-arany és százhatvan ezer svájci frank. A sértettek beleegyeztek az ötvenszázalékos kiegyezésbe, ennek ellenére Pick a szerencsés véletlen folytán kifizetett minden kárt. Ami pedig a Napoleon aranyakat és a svájci frankot illeti, ezek eladásával Kessler Miksa bizta meg Picket és az ő javaslatára Pick már úgy az aranyat, mint a frank értéket Kessler cégének kifizette. Miután kár nincs, a vizsgálat megszüntetése megokolt. A vizsgálóbíró végzésében az ügyész megnyugodott s így Pick Marcellt szabadon bocsátották.

Nyilttér

Ezen rovat alatt közlöttekert nem vállal felelősséget a szerkesztőség

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejtetetlen leányunk, testvérünk és unokánk

Schmidtfall Katica

elhalálása alkalmából részvényt nyilváníttunk, koszorúval és a temetésen való megjelenésükkel nagy fájdalmunkat enyhíteni igyekeztünk, különösen az SHS. vasuti alkalmazottaknak, ezuton fejezzük ki mélyen érzett köszönetünket

A gyászoló család.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóbarátoknak, az S. H. S. műhelyfőnökségnek, ennek alkalmazottainak és zenekarának, kik felejtetetlen fiunk temetésén megjelenésükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, ezuton mondunk köszönetet.

Szuzenik-család.

A Steinitzer Géza cég Vel. Becskerek felvételre keres gyakorlott férfi vagy női irodai munkaerőt

aki a könyvelésben és levelezésben jártas. Magyar és német nyelv ismerete szóban és írásban Szerb nyelvet bírók előnyben részesülnek. Írásbeli ajánlatok az eddigi munkakör és fizetési igények megjelölésével a céghez intézendők 2139

Egy tanítónőt

4 gyermek mellé mint nevelőnőt keresek

vidéki városba jó fizetéssel és teljes ellátással. 2187

Bővebbet Piking ügynöknél.

Női aranylánc

örökségből származó, 161 centiméter hosszú, tömör szararanyból, nyakra és derékra, izléses kivitelben

eladó.

Cím a „Torontál” kiadóhivatalában. 2138

ELADÓ

egy 12 személyes teljes porcellán-szerviz, egy Singer varrógép, két szalongarnitúra és egy fűkór.

Bővebbet: 2138

Özv. dr. Linyacskínénál Veliki Becskerek.

Sörgyártásra alkalmas jóminőségű

árpa

kerestetik.

Ajánlatok mintával intézendők:

Zoffmann Sándor
sörgyárához VRSAC.

Vacuum-féle „Sunflower” (napraforgó) jegyű petroléum és Standardwhite fehér hordós

petróleum raktáron.

Nagyobb mennyiségben rövidesen ismét érkezik.

Szilva és lekvár is megérkezett, úgy hogy mostan már majdnem az összes cikkekkal szolgálhatunk.

Só már érkezett és még néhány vagon uton van, úgy hogy valami sóval mindig szolgálhatunk.

Özv. Guttman Jakabné és Fiai Veliki Becskerek.

1598

Hirdetések :: felvételre keres a „TORONTÁL” kiadóhivatalában

Hofherr - Schrantz - Clayton - Schottleworth cséplőkészlet

3 HP lánchajtásos magánjáró, legújabb szerkezettel, H 4 1/2 45" 600 mm dobátmérési cséplőgép kis szíjjakkal szalmakazalozó, lószíjjal és ponyvával, emelő, fecskondó, mérleg, teljesen új, gyári felszereléssel ellátva.

Érdeklődések: ROTHSCILD RÓBERT intező omára OSJEK, Kapucinska ul. 16.

Eladó

egy teljesen jókarban levő

uriszoba

(pipázó) és egyéb butorok, házi berendezési tárgyak.

Utbaigazítást a „Torontál” kiadóhivatala ad. 2130

Eladó

egy térdig érő

városi télikabát

opposum béllel. 2134

Érdeklődni Zmaj Jovina (Mária Terézia) utca 8. szám, kapu alatt jobbra.

Gabonanagykereskedő cég

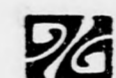
keres mielőbbi belépésre a gabona- és liszt szakmában teljesen jártas

tisztviselőt, továbbá

egy kezdőhivatalnokot,

kik mindketten a szerb, horvát, német és magyar nyelveket birják. Ajánlatok

„Szorgalom” jeligére a kiadóba

2120